

Motion till riksdagen

2012/13:K309

av Anna Steele (FP)

Kommunala folkomröstningar ska inte drivas av etablerade partier

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommunala folkomröstningar.

Motivering

Lagen om kommunala folkomröstningar (1994:692) anger att fullmäktige i kommun och landsting får väcka frågan om folkomröstning om minst tio procent av de röstberättigade kommun- eller landstingsmedlemmarna skriftligen tar initiativ till det.

Lagen om folkomröstningar har sedan 1980 tillämpats vid lite drygt 100 tillfällen enligt Valmyndighetens hemsida. Syftet med lagen har från lagstiftarens sida varit att den skall tillämpas i frågor då den representativa demokratin inte självklart är den mest användbara principen därför att den aktuella frågan delar kommunens eller landstingets medborgare på ett sätt som inte alls följer partigränser.

Exempel på frågor som folkomröstningar har tillämpats för har varit delning eller sammanslagning av kommuner, nedläggning av skolor, deponi av kärnkraftsavfall, återköp av bostadsbolag, trängselskatt, länsbyte med mera.

Lagstiftarens intention har inte varit att lagen om kommunala folkomröstningar skall tillämpas i efterhand för att ompröva redan fattade beslut i kommunfullmäktige. Enligt kommunallagen (1991:900) 5 kap. avgörs fullmäktiges ärenden genom omröstning, och någon möjlighet till överklagande finns ej.

I Tyresö kommun där jag är bosatt har oppositionen drivit kampanj med krav om folkomröstning för att riva upp ett redan fattat kommunfullmäktigebeslut gällande en förändring av den kommunala taxan för äldreomsorg och personer med funktionsnedsättning. Även när beslut om genomförande av

Fel! Okänt namn på

själva folkomröstningen tagits drevs kampanj av etablerade politiska partier. Folkomröstningen genomfördes och det blev 29 procent röstdeltagande.

Vi har kommuner och representativ demokrati för att de politiska företrädarna skall ta ställning i olika frågor. När partier är missnöjda med enskilda beslut som tagits av majoriteten i fullmäktige och därför startar kampanj för folkomröstning innebär det att den representativa demokratin förlorar sin relevans.

Risken med att begränsa möjligheten att väcka kommunala folkomröstningar är att lagstiftarens intention om att få engagerade medborgare inte uppfylls. Det viktigaste är därför att enskilda individer, eller intresseorganisationer andra än politiska partier, inte uppfattar att en förändring av lagen minskar möjligheter att få en folkomröstning till stånd.

Kommunallagen föreskriver hur ärenden skall beredas, och det är bland annat ämnat att förhindra att fullmäktige fattar beslut utan att medborgarna hålls informerade.

I de fall som lagstiftaren tänkt sig att enskilda medborgare tar initiativ till folkomröstning så är det frågor som ”byggnation av viss plats kommer att ske”, ”sälja delar av kommunala bostadsbeståndet” och liknande. Kommunallagens konstruktion är tänkt att syfta till att den typen av beslut inte sker utan medborgarnas vetskap, dvs. engagerade medborgare har tillfälle att väcka frågan om folkomröstning innan beslut fattas i kommunfullmäktige.

För att undvika att situationer av typen ”överklaga, eller ändra, av fullmäktige redan fattade beslut” uppstår borde en tydlig begränsning göras, nämligen att folkomröstning endast får väckas i frågor där fullmäktige inte redan fattat beslut. Under förutsättning att en kampanj för folkomröstning tydligt har startats innan fullmäktige fattat beslut kan man tillåta att kampanjen lämnar in föreskrivet antal underskrifter senast sex veckor efter att fullmäktige fattat sitt beslut.

Stockholm den 4 oktober 2012

Anna Steele (FP)